

Брюксел, 7.6.2016 г.
COM(2016) 374 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

ДОКЛАД ЗА КОНВЕРГЕНЦИЯТА ЗА 2016 г.

(изготвен в съответствие с член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз)
{SWD(2016) 191 final}

1. ЦЕЛ НА ДОКЛАДА

С член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се изисква Комисията и Европейската централна банка (ЕЦБ) да докладват на Съвета най-малко веднъж на всеки две години или по искане на държава членка с дерогация¹ за напредъка на държавите членки при изпълнението на техните задължения във връзка с постигането на икономически и паричен съюз (ИПС). Последните доклади на Комисията и на ЕЦБ за конвергенцията бяха приети през юни 2014 г.

Докладът за конвергенцията за 2016 г. обхваща следните седем държави членки с дерогация: България, Чешката република, Хърватия, Унгария, Полша, Румъния и Швеция². По-подробна оценка за степента на конвергенция в тези държави членки е представена в техническото приложение към настоящия доклад.

Съдържанието на докладите, изготвени от Комисията и ЕЦБ, се урежда в член 140, параграф 1 от ДФЕС. Съгласно този член докладите трябва да включват преглед на съвместимостта на националното законодателство, включително устройствения закон или устава на националната централна банка, с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка (наричан по-долу „Уставът на ЕСЦБ/ЕЦБ“). В тези доклади също така трябва да се разглежда въпросът, дали съдейки по изпълнението на критериите за конвергенция (ценова стабилност, състояние на публичните финанси, стабилност на валутния курс, дългосрочни лихвени проценти) е постигната висока степен на устойчива конвергенция в съответната държава членка, като се вземат предвид също и други фактори, посочени в член 140, параграф 1, последната алинея от ДФЕС. Четирите критерия за конвергенция са разгледани в протокол, приложен към Договорите (Протокол № 13 относно критериите за конвергенция).

Финансовата и икономическа криза и кризата във връзка с държавните дългове в еврозоната разкриха пропуските в системата за икономическо управление в ИПС и показаха, че неговите инструменти трябва да бъдат използвани по-пълноценно. За да се осигури устойчиво функциониране на ИПС, бе предприето цялостно засилване на икономическото управление в Съюза. Оценката на конвергенцията е съобразена и с по-широкообхватната концепция на европейския семестър, при която към предизвикателствата в икономическата политика, пред които е изправен ИПС, се подхожда цялостно, за да се осигури фискална устойчивост, конкурентоспособност, стабилност на финансовия пазар и икономически растеж. Основните нововъведения вследствие на реформата в управлението, които способстват за по-ефективно оценяване на процеса на конвергенция и устойчивостта ѝ за всяка държава членка, наред с другото включват подсилването на процедурата при прекомерен дефицит с проведената през 2011 г. реформа на Пакта за стабилност и растеж, както и нови средства за надзор над

¹ По отношение на държавите членки, които все още не са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото, се използва формулировката „държави членки с дерогация“. Преди приемането на Договора от Маастрихт Дания и Обединеното кралство договориха възможност за неучастие и съответно не участват на третия етап от ИПС.

² Дания и Обединеното кралство не са обявили намерение да приемат еврото и поради това не са включени в настоящата оценка.

макроикономическите дисбаланси. По-специално, в настоящия доклад се вземат под внимание оценката на програмите за конвергенция от 2016 г. и констатациите в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси³.

³ Комисията публикува петия си Доклад за механизма за предупреждение (ДМП) през ноември 2015 г., а заключенията от съответните задълбочени прегледи — през март 2016 г.

Критерии за конвергенция

Прегледът на **съвместимостта на националното законодателство**, включително устройствения закон или устава на националната централна банка, с член 130 от ДФЕС, както и със задължението за гарантиране на съответствие по член 131 от ДФЕС, съдържа оценка на спазването на забраната за парично финансиране (член 123) и забраната за привилегиран достъп (член 124), на съгласуваността с целите (член 127, параграф 1) и задачите (член 127, параграф 2) на ЕСЦБ и на други аспекти, свързани с интеграцията на националните централни банки към ЕСЦБ.

Критерият за ценова стабилност е определен в член 140, параграф 1, първото тире от ДФЕС: *„постигане във висока степен на ценова стабилност; това става ясно, когато размерът на инфлацията се приближава в най-голяма степен до онзи в [най-много] трите държави членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“*.

В член 1 от Протокола относно критериите за конвергенция допълнително се предвижда, че: *„критерият за ценова стабилност [...] означава, че в съответната държава членка е налице ценова стабилност и средният темп на инфлацията за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите не превишава с повече от 1,5 [процентни пункта] този, който съществува най-много в три държави членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Инфлацията се измерва посредством индекс на потребителските цени на съпоставима база, като се отчитат различията в националните дефиниции“*⁴. Изискването за устойчивост предполага, че задоволителното ниво на инфлацията трябва в основна степен да се дължи на движението на разходите за производствени ресурси и на други фактори, оказващи влияние върху ценовото развитие по структурен начин, а не на влиянието на временни фактори. Затова анализът на конвергенцията включва оценка на факторите, които оказват влияние върху инфлацията, и се допълва въз основа на данни от последната прогноза за инфлацията на службите на Комисията⁵. В тази връзка докладът съдържа и оценка на вероятността страната да достигне референтната стойност през следващите месеци.

Референтната стойност за темпа на инфлация бе изчислена на 0,7 % през април 2016 г.⁶, като България, Словения и Испания бяха трите държави членки с най-добри резултати⁷.

Целесъобразно е от списъка на държавите членки с най-добри резултати да бъдат изключени страните, чиито темпове на инфлация не се смятат за

⁴ За целите на критерия за ценова стабилност инфлацията се измерва с хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ), който е определен в Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета.

⁵ Всички прогнози за инфлацията и за други променливи показатели в настоящия доклад са от прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. Прогнозите на службите на Комисията са изготвени въз основа на общи допускания за външните променливи показатели и при допускане, че няма да има промяна в политиката, като са отчитани мерките, за които има достатъчно подробна информация.

⁶ За доклада са използвани данни, получени до 18 май 2016 г.

⁷ Съответните 12-месечни средни темпове на инфлация бяха -1,0 %, -0,8 % и -0,6 %.

подходяща референтна стойност за другите държави членки⁸. В миналото такива държави с големи отклонения бяха установени в докладите за конвергенцията от 2004 г., 2010 г., 2013 г. и 2014 г.⁹ При настоящите обстоятелства е целесъобразно Кипър и Румъния да бъдат определени за държави с големи отклонения, тъй като темповете на инфлацията им се отклоняват много от средния за еврозоната и включването им в изчислението би повлияло по неподходящ начин на референтната стойност и съответно на справедливостта на критерия¹⁰. В случая на Кипър в основата на изключително отрицателната инфлация са необходимостта от макроикономически корекции и извънредното състояние на икономиката. В случая на Румъния тя се дължи главно на големите намаления на ставките по ДДС. При тези обстоятелства за изчислението на референтната стойност са използвани данните за България, Словения и Испания — следващите в списъка държави членки с най-нисък среден темп на инфлация.

Критерият за конвергенция, който се отнася до състоянието на публичните финанси, е определен в член 140, параграф 1, второто тире от ДФЕС като *„устойчивост на държавната финансова позиция: това е видно от постигането на държавна бюджетна позиция без прекомерен дефицит, по смисъла на член 126, параграф 6“*. Освен това по силата на член 2 от Протокола относно критериите за конвергенция изпълнението на този критерий означава, че *„по време на прегледа на резултатите Съветът не е приел решение по отношение на засегнатата държава членка в съответствие с член 126, параграф 6 от посочения договор, че е налице прекомерен бюджетен дефицит“*. Като част от цялостното укрепване на икономическото управление на ИСП вторичното законодателство, уреждащо публичните финанси, бе подсилено през 2011 г., включително чрез новите регламенти за изменение на Пакта за стабилност и растеж¹¹.

В член 140, параграф 1, третото тире от ДФЕС изпълнението на **критерия за валутния курс** се определя като *„[поддържане на валутния курс] в нормалните граници на отклонение, в съответствие с предвиденото от валутния механизъм на Европейската парична система, в продължение на най-малко две години, без да е осъществено девалвиране спрямо еврото“*.

В член 3 от Протокола относно критериите за конвергенция се предвижда: *„Критерият за участие във валутния механизъм на Европейската парична система (...) означава, че държавата членка е спазвала нормалните граници на отклонение, предвидени във валутния механизъм на Европейската парична*

⁸ Използваният израз „държави членки с най-добри резултати в областта на ценовата стабилност“ следва да се разбира по смисъла на член 140, параграф 1 от ДФЕС и предназначението му не е да бъде обща качествена оценка за икономическите резултати на държавите членки.

⁹ Съответно Литва, Ирландия и Гърция, а след това през 2014 г. — Гърция, България и Кипър.

¹⁰ През април 2016 г. 12-месечният среден темп на инфлация в Кипър и Румъния бе съответно -1,8 % и -1,3 %, а в еврозоната — 0,1 %.

¹¹ На 13 декември 2011 г. влязоха в сила Директива относно минималните изисквания за националните бюджетни рамки, два нови регламента за макроикономическия надзор и три регламента за изменение на Пакта за стабилност и растеж (ПСР) (един от двата нови регламента за макроикономическия надзор и един от трите регламента за изменение на ПСР включват нови принудителни мерки за държавите членки от еврозоната). Освен привеждането в действие на критерия за дълга в рамките на процедурата при прекомерен дефицит с измененията бяха въведени редица важни новости в Пакта за стабилност и растеж, по-специално целеви показатели за разходите, чрез които да се допълни оценката на напредъка по отношение на средносрочните бюджетни цели за всяка страна.

*система, без да са били налице значителни отклонения най-малко през последните две години преди прегледа на резултатите. В частност държавата членка не трябва да е осъществявала през същия период девалвация на централния курс на своята валута спрямо еврото по своя собствена инициатива*¹².

Въпросният двегодишен период за оценка на стабилността на обменния курс в настоящия доклад е от 19 май 2014 г. до 18 май 2016 г. В своята оценка на изпълнението на критерия за стабилност на валутния курс Комисията отчита изменението на допълнителни показатели, например на валутните резерви и краткосрочните лихвени проценти, както и ролята на мерките, включително намесата на валутния пазар и международната финансова помощ в съответните случаи, за поддържане стабилността на валутния курс. Понастоящем никоя от държавите членки, оценени в настоящия доклад за конвергенцията, не участва във валутния механизъм II. Решението за присъединяване към валутния механизъм II се взема по искане на държава членка с консенсус на всички участващи във валутния механизъм държави членки.

В член 140, параграф 1, четвъртото тире от ДФЕС се изисква *„трайност на конвергенцията, постигната от държавата членка с дерогация, и [на] нейното участие във валутния механизъм, което намира отражение в размера на [дългосрочните] лихвени проценти“*. В член 4 от Протокола относно критериите за конвергенция се посочва също, че *„критерият за конвергенция на лихвените проценти (...) означава, че за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите държавата членка е имала среден размер на номиналния лихвен процент по дългосрочните кредити, който не превишава с повече от 2 [процентни пункта] тези на най-много три държави членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Лихвените проценти се определят въз основа на дългосрочните държавни облигации или други съпоставими ценни книжа, като се отчитат различията в националните дефиниции“*.

Референтната стойност за лихвения процент беше изчислена на 4,0 % за април 2016 г.¹³

С член 140, параграф 1 от ДФЕС се изисква също така да бъдат разгледани и **други фактори**, свързани с икономическата интеграция и конвергенция. Тези допълнителни фактори включват интегрирането на пазарите, изменението на платежния баланс по текущата сметка, изменението на разходите за труд за единица продукция и други ценови индекси. Последните се разглеждат в рамките на оценката на ценовата стабилност. Допълнителните фактори са важни показатели за това, дали интеграцията на дадена държава членка към еврозоната би продължила без затруднения, и осигурява по-широк поглед върху устойчивостта на конвергенцията.

¹² При оценяване на съответствието с критерия за валутния курс Комисията проверява дали той е бил близък до централния курс на валутния механизъм II, като може да вземе предвид причините за дадено повишаване на курса в съответствие с Общата декларация относно присъединяващите се държави и валутния механизъм II, приета на неофициалното заседание на Съвета по икономическите и финансовите въпроси в Атина на 5 април 2003 г.

¹³ Референтната стойност за април 2016 г. се изчислява като средноаритметична величина на средните дългосрочни лихвени проценти в България (2,5 %), Словения (1,8 %) и Испания (1,8 %), увеличена с два процентни пункта.

2. БЪЛГАРИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита относимите допълнителни фактори, Комисията счита, че България не изпълнява условията за приемане на еврото.

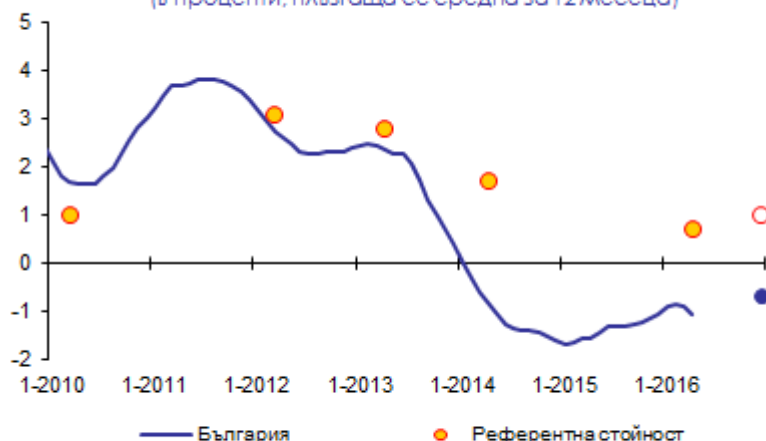
Законодателството на България — по-специално Законът за Българската народна банка — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъвместимост и несъвършенства има по отношение на независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото във връзка със задачите на ЕСЦБ по член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ.

България изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлация в България през 12-месечния период до април 2016 г. бе -1,0 %, което е значително под референтната стойност от 0,7 %. Очаква се той да остане значително под референтната стойност и през следващите месеци.

Годишният темп на инфлация според ХИПЦ в България е бил отрицателен от лятото на 2013 г. насам, като спадът се дължи на необичайното съчетание на дезинфлационни фактори. Инфлацията достигна най-ниската си стойност от -2,4 % през януари 2015 г., след което се покачи до -0,3 % през май 2015 г., преди да се понижи отново. Същинската инфлация бе отрицателна през по-голямата част от последните две години, включително в началото на 2016 г. Отрицателната инфлация е поддържана от слабото вътрешно търсене и намаляващите цени на вноса. През април 2016 г. годишната инфлация според ХИПЦ бе -2,5 %.

Очаква се инфлацията да нарасне постепенно, тъй като ефектът от спада на цените на суровините бавно намалява, но се очаква да остане отрицателна през по-голямата част от 2016 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. средната годишна инфлация ще бъде -0,7 % през 2016 г. и 0,9 % през 2017 г. Ниското равнище на цените в България (47 % от средното равнище за еврозоната за 2014 г.) предполага наличието на значителен потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Графика 2а: България - критерий за инфлацията от 2010 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна за 12 месеца)

Бележка: Точките за декември 2016 г. показват предвижданата референтна стойност и средната инфлация за 12 м. в страната.
Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2016 г.

България изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на България няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ се увеличи от 0,8 % от БВП през 2013 г. до 5,4 % през 2014 г. главно поради мерки за подкрепа на финансовия сектор. Съотношението на дефицита към БВП възлезе на 2,1 % през 2015 г. и според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. ще намалее до 2,0 % през 2016 г. и до 1,6 % през 2017 г. под влияние на икономическото възстановяване при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. През 2015 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП намалю до 26,7 %, като се предвижда да нарасне до 28,1 % от БВП през 2016 г. и до 28,7 % от БВП през 2017 г. Въз основа на оценката на Комисията на конвергентната програма за 2016 г., България се очаква да спази в голяма степен разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Въпреки това ще са необходими допълнителни мерки за гарантиране на съответствие през 2016 г., както и през 2017 г. Бюджетната рамка на България наскоро бе засилена с последователни законодателни действия, като сега акцентът се насочва към изпълнението.

Графика 2б: България - бюджетно салдо и публичен дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2016 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията.

България не изпълнява критерия за обменния курс. Българският лев не участва във валутния механизъм II. Българската народна банка преследва

основната си цел за ценова стабилност чрез фиксиране на обменния курс в контекста на режима на паричен съвет (РПС). България въведе своя РПС на 1 юли 1997 г., като фиксира обменния курс на българския лев спрямо германската марка, а по-късно — спрямо еврото. Допълнителните показатели, например изменението на резервите в чуждестранна валута и краткосрочните лихвени проценти, са признак, че очакванията на инвеститорите по отношение на риска, свързан с България, остават благоприятни. В основата на устойчивостта на РПС продължават да бъдат значителните по размер официални резерви, които играят ролята на буфер. По време на двегодишния период на оценяването българският лев остана напълно стабилен спрямо еврото в съответствие с РПС.

България изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в България през едногодишния период до април 2016 г. бе 2,5 %, което е под референтната стойност от 4,0 %. Дългосрочните лихвени проценти в България намаляха от около 3,5 % в началото на 2014 г. до около 2,5 % до началото на 2015 г. Спредовете на доходността спрямо дългосрочните референтни облигации за еврозоната¹⁴ нараснаха значително през втората половина на 2014 г., отчасти във връзка с проблемите в банковия сектор на България през 2015 г., но след това намаляха през 2015 г. Спредът спрямо немските референтни облигации отново леко нарасна до около 230 базисни пункта в началото на 2016 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. По външния баланс на България през 2015 г. бе отчетен значителен излишък. Подобренията в търговския баланс и салдото по капиталовата сметка от 2013 г. до 2015 г. компенсираха с излишък влошаването по статия „Вторичен доход“. Българската икономика е добре интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на България по подбрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на повечето държави членки от еврозоната. Финансовият сектор на България е добре интегриран във финансовия сектор на ЕС, по-конкретно благодарение на високия дял на чуждестранната собственост в банковата система. В контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси България бе подложена на задълбочен преглед през 2016 г., при който бе установено, че България продължава да има прекомерни макроикономически дисбаланси. Икономиката се характеризира с все още съществуващи слабости във финансовия сектор и значителна корпоративна задлъжнялост в условия на ограничено адаптиране на пазара на труда.

3. ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита относимите допълнителни

¹⁴ Спредовете на доходността за всяка страна спрямо дългосрочните референтни облигации за еврозоната (референтните немски облигации се използват като приблизителен показател за цялата еврозона) се изчисляват с помощта на месечните данни „Критерий за конвергенция към ИПС — доходност по облигациите“, публикувани от Евростат. Данните се публикуват и от ЕЦБ под името „Хармонизиран дългосрочен лихвен процент за оценка на конвергенцията“.

фактори, Комисията счита, че Чешката република не изпълнява условията за приемане на еврото.

Законодателството на Чешката република — по-специално Закон № 6/1993 на Чешкия национален съвет за Česká národní banka (Чешка народна банка) (Законът за ЧНБ) — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 отДФЕС. Несъответствията засягат независимостта на централната банка и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на целите на ЧНБ и задачите на ЕСЦБ по член 127, параграф 2 отДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Освен това Законът за ЧНБ се отличава и със несъвършенства, свързани със забраната за парично финансиране и задачите на ЕСЦБ.

Чешката република изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлация в Чешката република през 12-месечния период до април 2016 г. бе 0,4 %, което е под референтната стойност от 0,7 %. Очаква се той да остане под референтната стойност и през следващите месеци.

Повишението на цените отбеляза значително по-умерени равнища през 2014 г., като годишният темп на инфлация според ХИПЦ се забави до средно 0,4 %. Това се дължи основно на значителен отрицателен ефект на цените на енергията в резултат на въздействието на резкия спад на цените на петрола върху местните цени на горивата, но и на спада на инфлацията на храните и услугите. През първата половина на 2015 г. инфлацията нарасна слабо, но след това отново се понижи през втората половина на годината поради новите спадове на цените на храните и енергията. Съответно годишният темп на инфлация според ХИПЦ достигна средно 0,3 % през 2015 г. Той се увеличи до известна степен в началото на 2016 г. и бе 0,5 % през април 2016 г.

Предвижда се инфлацията да остане ниска през 2016 г., тъй като спадът в цените на петрола и храните през втората половина на 2015 г. ще продължи да упражнява задържащ ефект върху ставката на годишна база. В същото време вътрешният ценови натиск се очаква да се засили през периода на прогнозата, в частност по отношение на цените на услугите. В резултат на това в прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. средната годишна инфлация според ХИПЦ се предвижда да бъде 0,5 % през 2016 г. и 1,4 % през 2017 г. Равнището на цените в Чешката република (около 63 % от средното равнище за еврозоната за 2014 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Графика 3а: Чешка република - критерий за инфлацията от 2010 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна за 12 месеца)

Чешката република изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Чешката република няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ намаля значително от 1,9 % от БВП през 2014 г. до 0,4 % от БВП през 2015 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ ще достигне 0,7 % от БВП през 2016 г. и 0,6 % от БВП през 2017 г., при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП намаля от върховата си стойност от 45,1 % от БВП през 2013 г. до 41,1 % от БВП през 2015 г. То се очаква да се понижи до 40,9 % от БВП през 2017 г. Въз основа на оценката на Комисията на програмата за конвергенция за 2016 г., Чешката република се очаква да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Бюджетната рамка на Чешката република е сред най-слабите в ЕС. Приемането на пакета от реформи, насочени към нейното укрепване е отлагано многократно. Това спира приключването на транспонирането на Директивата относно националните бюджетни рамки в правния ред на Чешката република, което трябваше да бъде изпълнено до края на 2013 г.

Графика 3 б: Чешка република - бюджетно салдо и публичен дълг
Обърната скала
(в процент от БВП)

Източник: Евростат, службите на Комисията.

Чешката република не изпълнява критерия за обменния курс. Чешката крона не участва във валутния механизъм II. Чешката република поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка извършва намеси на валутния пазар. На 7 ноември 2013 г. ЧНБ обяви, че ще осъществи намеса на валутния пазар, за да отслаби кроната, така че курсът ѝ спрямо еврото бе над 27 CZK/EUR. Вследствие на това курсът бързо намаля от равнище под 26 CZK/EUR до равнище над 27 CZK/EUR. Кроната се търгуваше по курс, близък до 27,4 CZK/EUR през цялата 2014 година и през първото полугодие на 2015 г. на фона на леки колебания. Курсът се стабилизира на близо 27 CZK/EUR в средата на 2015 г., а след това се задържа близо до долната граница, определена от ЧНБ през втората половина на 2015 г. и в началото на 2016 г. През двегодишния период преди тази оценка кроната нарасна спрямо еврото с около 1,6 %.

Чешката република изпълнява критерия за конвергенция по отношение на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в Чешката република през едногодишния период до април 2016 г. бе 0,6 %, което е значително под референтната стойност от 4 %. Дългосрочните лихвени проценти в Чешката република следваха низходяща тенденция от началото на 2014 г. до април 2015 г., като отбелязаха спад от над 2,4 % до под 0,3 %. Дългосрочните лихвени проценти се повишиха до над 1 % през юни 2015 г., но след това постепенно намаляха отново през втората половина на 2015 г. Спредът спрямо немските референтни облигации варира на равнище от около 25 базисни пункта в началото на 2016 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Излишъкът във външния баланс на Чешката република се запази през последните две години, като нарасна от под 1 % от БВП през 2014 г. до над 3 % от БВП през 2015 г. Чешката икономика е силно интегрирана в икономиката на еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Чешката република по подбрани показатели, свързани със стопанската среда в международен план, са се подобрили през последните години, като има сближаване близо до средното равнище за еврозоната. Финансовият сектор на Чешката република е силно интегриран във финансовия сектор на ЕС, по-конкретно посредством големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

4. ХЪРВАТИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита относимите допълнителни фактори, Комисията счита, че Хърватия не изпълнява условията за приемане на еврото.

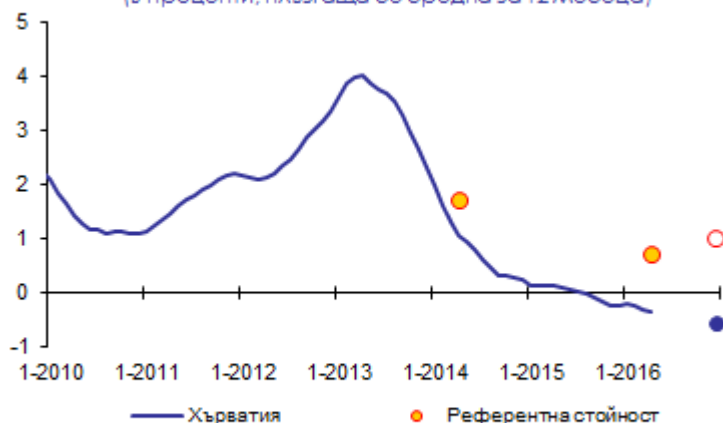
Законодателството на Хърватия е напълно съвместимо със задължението за осигуряване на съответствие по член 131 от ДФЕС.

Хърватия изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлация в Хърватия през 12-месечния период до април 2016 г. бе -0,4 %, което е под референтната стойност от 0,7 %. Очаква се той да бъде значително под референтната стойност и през следващите месеци.

Средната годишна инфлация според ХИПЦ в Хърватия достигна 0,2 % през 2014 г., тъй като спадащите цени на неенергийните промишлени стоки и на непреработените храни повлияха отрицателно на растежа на общия темп на инфлация. Темпът на инфлация се понижи до отрицателни стойности през декември 2014 г. и след това се задържа на отрицателно равнище през по-голямата част на 2015 г. предвид бързия спад на цените на енергията. Съответно средната инфлация според ХИПЦ за 2015 г. достигна -0,3 %. Тя намаля още повече в началото на 2016 г. и през април 2016 г. бе -0,9 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. се очаква годишната инфлация според ХИПЦ да остане отрицателна през 2016 г., главно в резултат на спада на цените на енергията. Очаква се тя да стане положителна през 2017 г., тъй като отрицателното въздействие на по-ниските цени на енергията намалява, а продължаващият икономически подем следва да стимулира повишението на потребителските цени. Съответно годишната инфлация според ХИПЦ се очаква да бъде средно -0,6 % през 2016 г. и 0,7 % през 2017 г. Равнището на цените в Хърватия (около 65 % от средното равнище за еврозоната през 2014 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Графика 4а: Хърватия - критерий за инфлацията от 2010 г. насам
(в проценти, плъзгача се средна за 12 месеца)

Бележка: Точките за декември 2016 г. показват предвиджаната референтна стойност и средната инфлация за 12 м. в страната. Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2016 г.

Хърватия не изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Хърватия към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 28 януари 2014 г.), който Съветът препоръчва да бъде преодолян до 2016 г. След като нарасна до 5,5 % от БВП през 2014 г., бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ намалю до 3,2 % от БВП през 2015 г. В прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. се предвижда дефицитът да намалее до 2,7 % от БВП през 2016 г. и до 2,3 % от БВП през 2017 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне върхова стойност от 87,6 % от БВП през 2016 г., след което да намалее слабо през 2017 г. Въз основа на оценката на Комисията на програмата за конвергенция за 2016 г., съществува риск Хърватия да не спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Поради тази причина ще са необходими допълнителни мерки за гарантиране на съответствие през 2017 г. Въпреки някои скорошни подобрения хърватската бюджетна рамка е все още сравнително слаба от гледна точка на структурата и изпълнението, най-вече поради мащаба и честотата на преразглеждане на бюджетния план, размера на извънбюджетните операции и недостатъчните гаранции за независимостта на националния орган за мониторинг.

Хърватия не изпълнява критерия за валутния курс. Хърватската куна не участва във валутния механизъм II. Хърватската народна банка (ХНБ) поддържа режим на плаващ валутен курс, управляван в тесен диапазон, като използва обменния курс като основен номинален таван за постигане на основната си цел за ценова стабилност. Поддържаните от ХНБ международни резерви се задържаха над 12 милиарда евро през цялата 2014 година. Те нараснаха до над 14 милиарда евро през първото тримесечие на 2015 г., но после намаляха отново и достигнаха около 13,7 милиарда евро (31 % от БВП) до края на 2015 г. През последните две години курсът на куната спрямо еврото остана като цяло стабилен на ниво близко до 7,6 HRK/EUR. Той продължи да следва тенденцията в рамките на годината: временно поскъпване през пролетта в резултат на постъпленията на чуждестранна валута, генерирани от туристическия сектор.

Хърватия изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в Хърватия през едногодишния период до април 2016 г. бе 3,7 %, което е под референтната стойност от 4 %. Дългосрочните лихвени проценти в Хърватия намаляха от над

5 % в началото на 2014 г. до около 3 % през второто тримесечие на 2015 г., след което обаче се увеличиха отново до около 3,9 % през второто полугодие на 2015 г. Спредът спрямо немските референтни облигации бе около 350 базисни пункта в началото на 2016 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Излишъкът по външния баланс на Хърватия (т.е. текущата и капиталовата сметка общо) нарасна значително от 1 % от БВП през 2014 г. до около 5,6 % от БВП през 2015 г., отчасти в резултат на загуби, понесени от чуждестранните банки предвид законодателството относно преобразуването на заемите в швейцарски франкове. Хърватската икономика е добре интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Хърватия по подбрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на повечето държави членки от еврозоната. Финансовият сектор е силно интегриран във финансовата система на ЕС посредством чуждестранната собственост в капитала на местните банки. В контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси Хърватия бе подложена на задълбочен преглед през 2016 г., при който бе установено, че Хърватия продължава да има прекомерни макроикономически дисбаланси. Слабостите са свързани с високите нива на публичния, корпоративния и външния дълг в контекста на високата безработица.

5. УНГАРИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита относимите допълнителни фактори, Комисията счита, че Унгария не изпълнява условията за приемане на еврото.

Законодателството на Унгария — по-специално Законът за Унгарската национална банка (УНБ) — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат по-конкретно независимостта на УНБ, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на УНБ към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на задачите на ЕСЦБ, предвидени в член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Освен това в Закона за УНБ има и други несъвършенства, свързани с интеграцията на УНБ към ЕСЦБ.

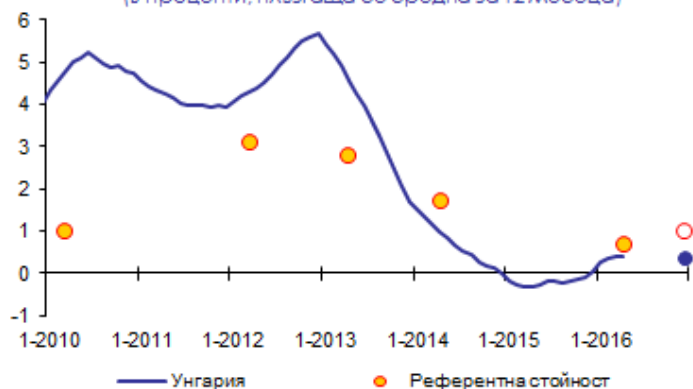
Унгария изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлация в Унгария през 12-месечния период до април 2016 г. бе 0,4 %, което е под референтната стойност от 0,7 %. Очаква се той да остане под референтната стойност и през следващите месеци.

През последните две години годишната инфлация според ХИПЦ в Унгария се дължи главно на световните тенденции и най-вече на спада в цените на петрола. Тя се задържа около нулата през 2014 г. и достигна най-ниската си стойност от -1,4 % в началото на 2015 г., тъй като вътрешното търсене не доведе до инфлационен натиск в контекста на рекордно ниските очаквания за инфлацията. Инфлацията според ХИПЦ се повиши до 1 % до края на 2015 г., което отчасти се дължи на цените на непреработените храни. В началото на 2016 г. инфлацията намаля отново, главно благодарение на намалението на

ДДС за някои месни продукти и на новия спад в цената на петрола. През април 2016 г. годишната инфлация според ХИПЦ бе 0,3 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. инфлацията ще нарасне до 0,4 % през 2016 г. и до 2,3 % през 2017 г., главно поради не толкова благоприятните промени на цените на суровините и засилването на вътрешното търсене. Сравнително ниското равнище на цените в Унгария (около 57 % от средното равнище за еврозоната през 2014 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Графика 5а: Унгария - критерий за инфлацията от 2010 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна за 12 месеца)

Бележка: Точките за декември 2016 г. показват предвижданата референтна стойност и средната инфлация за 12 м. в страната.
Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2016 г.

Унгария изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Унгария няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ намаля от 2,6 % от БВП през 2013 г. до 2,3 % през 2014 г., главно благодарение на увеличението на приходите. Съотношението на дефицита към БВП намаля допълнително до 2,0 % през 2015 г. и според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. ще остане на същото равнище през 2016 г., както и през 2017 г., при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП намаля до 75,3 % от БВП през 2015 г. и се предвижда да намалее допълнително до 74,3 % от БВП през 2016 г. и до 73 % през 2017 г.¹⁵ Въз основа на оценката на Комисията на програмата за конвергенция за 2016 г., съществува голям риск Унгария да не спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж, тъй като има риск от значително отклонение от необходимата корекция през 2016 г., както и — при непроменена политика — през 2016 г. и 2017 г., взети заедно. Поради това и през двете години ще бъдат необходими допълнителни мерки. Започналото през 2011 г. широкообхватно реструктуриране на унгарската бюджетна рамка е почти приключено, но тепърва предстои да бъде установена нейната ефективност.

¹⁵ Евростат изрази резерви относно качеството на данните за държавните финанси, предоставени от Унгария в нотификацията от април 2016 г. Това касае секторната класификация на Eximbank и би довело до увеличаване на равнищата на държавния дълг за всички години.

Унгария не изпълнява критерия за обменния курс. Унгарският форинт не участва във валутния механизъм II. Унгария поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка извършва намеси на валутния пазар. През лятото на 2014 г. форинтът се обезцени до около 314 HUF/EUR, но си възвърна тези загуби през есента, след като бе прекратен цикълът от намаления на лихвения процент в Унгария и УНБ предостави ликвидност в чуждестранна валута за конвертирането на валути във връзка с кредити по жилищни ипотeki. Форинтът се обезцени отново през януари 2015 г. (до 316,5 HUF/EUR) след решението на Швейцарската национална банка да остави швейцарският франк да поскъпне. След това той се стабилизира до около 299 HUF/EUR през април в резултат на по-нататъшното смекчаване на паричната политика в еврозоната, до момента в който УНБ прие ответни действия, като намали основния лихвен процент през юни 2015 г. От този момент нататък форинтът бе като цяло стабилен спрямо еврото и се търгуваше по курс 310—315 HUF/EUR. През двегодишния период преди тази оценка форинтът се обезцени спрямо еврото с около 1 %.

Унгария изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент през едногодишния период до април 2016 г. бе 3,4 %, което е под референтната стойност от 4,0 %. Средният месечен дългосрочен лихвен процент намалю от около 6 % в началото на 2014 г. до около 3 % до началото на 2015 г. в резултат на повишаване на доверието на пазара в контекста на глобалното търсене на доходност. Дългосрочните лихвени проценти се покачиха временно до почти 3,9 % в средата на 2015 г., успоредно с повишаването на доходността в САЩ и еврозоната, като след това се колебаеха около 3,3 % от есента на 2015 г. Дългосрочният спред спрямо немските референтни облигации бе около 290 базисни пункта през април 2016 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Във външния баланс бяха отчетени големи излишъци през последните две години — от около 6 % от БВП през 2014 г. до почти 9 % от БВП през 2015 г., което отразява главно високото усвояване на фондовете на ЕС. Помощта за поддържане на платежния баланс, отпусната на Унгария от ЕС и МВФ през есента на 2008 г., бе погасена изцяло до април 2016 г. Унгарската икономика е силно интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и

инвестициите. Резултатите на Унгария по подбрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на повечето държави членки от еврозоната. Финансовият сектор на Унгария е добре интегриран във финансовата система на ЕС.

6. ПОЛША

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита относимите допълнителни фактори, Комисията счита, че Полша не изпълнява условията за приемане на еврото.

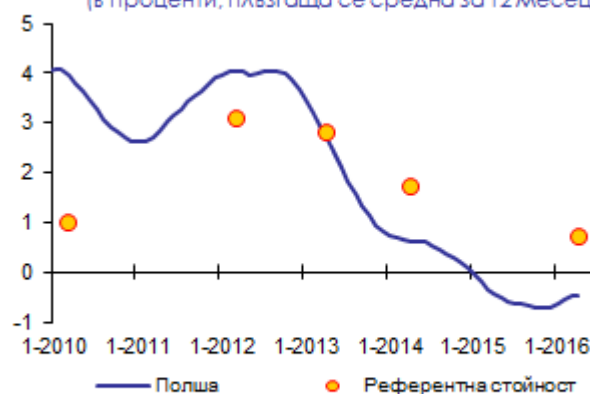
Законодателството на Полша — по-специално Законът за Narodowy Bank Polski (Полска народна банка (ПНБ)) и Конституцията на Република Полша — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 отДФЕС. Несъответствията засягат независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото. Освен това Законът за ПНБ се отличава и с известни несъвършенства, свързани с независимостта на централната банка и интеграцията на ПНБ в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото.

Полша изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлация в Полша през 12-месечния период до април 2016 г. бе -0,5 %, което е под референтната стойност от 0,7 %. Очаква се той да остане под референтната стойност и през следващите месеци.

Годишната инфлация според ХИПЦ стана отрицателна през август 2014 г. и намаля до минимална стойност от -1,3 % през февруари 2015 г., а в началото на 2016 г. постепенно се възстанови. Това развитие се дължи главно на понижаването на световните цени на петрола и храните. През април 2016 г. годишната инфлация според ХИПЦ бе -0,5 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. инфлацията ще нарасне само постепенно до 0,0 % през 2016 г. и до 1,6 % през 2017 г. Ниската инфлация на световно равнище и стагнацията на цените на суровините следва да противодействат на положителния импулс от очакваното увеличение на заплатите. Сравнително ниското равнище на цените в Полша (близо 55 % от средното равнище за еврозоната за 2014 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Графика 6а: Полша - критерий за инфлацията от 2010 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна за 12 месеца)

Бележка: Точките за декември показват предвижданата референтна стойност и средната инфлация за 12 м. в страната.
Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2016 г.

Полша изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Полша няма решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит. Бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ намаля от 4,0 % от БВП през 2013 г. до 3,3 % през 2014 г., главно благодарение на мерките за фискална консолидация. Съотношението на дефицита към БВП се подобри до 2,6 % през 2015 г. и според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. ще остане в размер на 2,6 % през 2016 г., след което ще се увеличи до 3,1 % през 2017 г., при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне от 51,3 % през 2015 г. до 52,7 % през 2017 г. Въз основа на оценката на Комисията на програмата за конвергенция за 2016 г., съществува риск Полша да не спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж, тъй като има риск от значително отклонение от препоръчаната корекция през 2016 г., а при непроменена политика — и през 2017 г. По тази причина ще са необходими допълнителни мерки за гарантиране на съответствие през 2016 г. и 2017 г. Полша е единствената държава от ЕС, която няма и не планира да създаде независим фискален съвет.

Графика 6б: Полша - бюджетно салдо и публичен дълг
Обърната скала (в процент от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2016 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията.

Полша не изпълнява критерия за обменния курс. Полската злота не участва във валутния механизъм II. Полша поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка извършва намеси на валутния пазар. След като се

стабилизира до края на 2014 г. по курс 4,1—4,3 PLN/EUR, злотата поскъпна рязко до април 2015 г. — до 4,0 PLN/EUR, под влияние на ускоряването на икономическия растеж, смекчаването на политиката на ЕЦБ и края на цикъла на парични улеснения в Полша. След това тенденцията обърна посоката си в резултат на политическата несигурност в страната. В основата на нестабилността на валутните курсове в началото на 2016 г. са фактори като понижаване на кредитния рейтинг, глобални рискове и свиване на рисковите премии. От 2009 г. насам Полша се възползва от споразумение с МВФ за гъвкава кредитна линия. В сравнение с април 2014 г. курсът на злотата спрямо еврото бе с около 2,9 % по-нисък през април 2016 г.

Полша изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент през едногодишния период до април 2016 г. бе 2,9 %, което е под референтната стойност от 4,0 %. Той намаля от над 4 % в началото на 2014 г. до около 3 % в началото на 2015 г., след което се понижи до 2,7 % през 2015 г. в резултат на повишаване на доверието на пазара, и слабо се покачи в началото на 2016 г. В резултат на това средът на дългосрочния лихвен процент спрямо този по референтните немски облигации бе около 280 базисни пункта в началото на 2016 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Състоянието на външния баланс на Полша се подобри значително през последните години и е с излишък от 2013 г. насам благодарение на подобриенето по търговския баланс. Полската икономика е добре интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Полша по подбрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на повечето държави членки от еврозоната. Финансовият сектор на Полша е добре интегриран във финансовия сектор на ЕС, за което свидетелства високият дял на банките с чуждестранни собственици.

7. РУМЪНИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита относимите допълнителни фактори, Комисията счита, че Румъния не изпълнява условията за приемане на еврото.

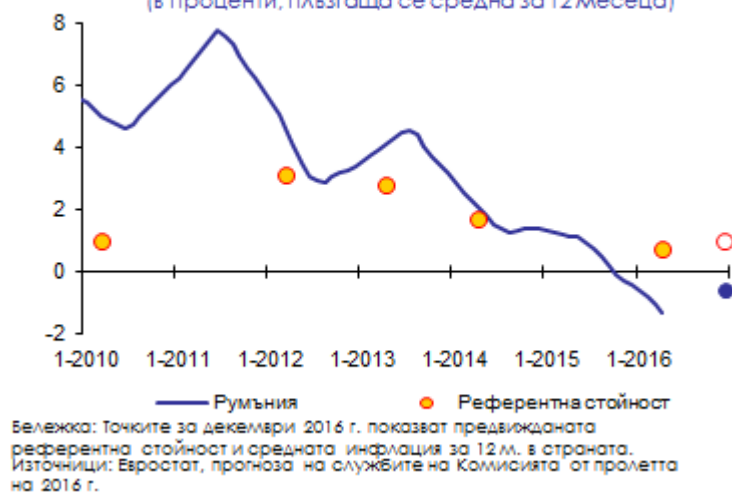
Законодателството на Румъния — по-специално Закон № 312 за устава на Румънската национална банка (наричан по-долу „Законът за РНБ“) — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото. Освен това Законът за РНБ се отличава с несъвършенства, свързани с независимостта на централната банка и интеграцията ѝ към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на целите на РНБ и задачите на ЕСЦБ по член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ.

Румъния изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлация в Румъния през 12-месечния период до април 2016 г. бе -1,3 %, което е значително под референтната стойност от 0,7 %. Очаква се той да остане значително под референтната стойност и през следващите месеци.

През последните две години годишната инфлация според ХИПЦ е с низходяща тенденция, главно поради последователното намаляване на ДДС и ниските световни цени на петрола, въпреки че се натрупва ценови натиск на фона на силното вътрешно търсене под влияние на фискални стимули и висок ръст на заплатите. През по-голямата част от 2014 г. инфлацията варира между 1 % и 2 %, а през юни 2015 г. отбеляза отрицателни стойности (-0,9 %) след намалението на ставката на ДДС за някои хранителни продукти — от 24 % на 9 %. Годишният темп на инфлация според ХИПЦ оттогава е отрицателен. Инфлацията според ХИПЦ отново се понижи в резултат на намалението на нормалната ставка на ДДС с 4 процентни пункта от януари 2016 г. и през април 2016 г. инфлацията бе -2,6 %.

В прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. се очаква годишната инфлация според ХИПЦ да бъде средно -0,6 % през 2016 г. и да се покачи до 2,5 % през 2017 г., когато отслабне временното въздействие на намалението на ставката на ДДС за хранителните продукти, тъй като се свива разликата с потенциалния БВП и натискът върху вътрешното търсене расте. Рисковете от повишаване са свързани основно с по-силно от очакваното нарастване на вътрешния ценови натиск и ускоряване на ръста на заплатите. Сравнително ниското равнище на цените в Румъния (около 52 % от средното равнище за еврозоната за 2014 г.) предполага наличието на значителен потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Графика 7а: Румъния - критерий за инфлацията от 2010 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна за 12 месеца)

Румъния изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Румъния няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ намалѐ от 2,1 % от БВП през 2013 г. до 0,9 % през 2014 г., главно благодарение на ограничаването на разходите и подобреното събиране на данъци. Съотношението на дефицита към БВП възлезе на 0,7 % през 2015 г. и според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. ще се влоши до 2,8 % през 2016 г. и до 3,4 % през 2017 г., при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да

нарасне от 38,4 % от БВП през 2015 г. до 40,1 % от БВП през 2017 г. Въз основа на оценката на Комисията на програмата за конвергенция за 2016 г., съществува риск Румъния да не спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж, тъй като съществува риск от значително отклонение през 2016 г., а при непроменена политика — и през 2017 г. По тази причина ще са необходими допълнителни мерки за гарантиране на съответствие през 2016 г. и 2017 г. Румъния прие пълен набор от разпоредби в областта на бюджетната рамка, но техният дисциплиниращ ефект е отслабен от неефективното прилагане.

Румъния не изпълнява критерия за обменния курс. Румънската лея не участва във валутния механизъм II. Румъния поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка извършва намеси на валутния пазар. В периода между пролетта на 2014 г. и началото на 2016 г. курсът на леята спрямо еврото варира в относително ограничен диапазон под влияние на програмата на ЕС и МВФ за финансова помощ до края на 2015 г. Леята се търгуваше главно по курс 4,4—4,5 RON/EUR по време на срока за извършване на оценка. Леята се обезцени в известна степен в края на 2014 г. главно поради нежеланието за поемане на риск сред инвеститорите по света, а в началото на 2015 г. се стабилизира умерено под влияние на допълнителното смекчаване на паричната политика в еврозоната. Леята отново се обезцени в края на 2015 г. поради политическата несигурност в страната, но в началото на 2016 г. се възстанови. В сравнение с април 2014 г. курсът на леята спрямо еврото през април 2016 г. бе като цяло непроменен.

Румъния изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в Румъния през едногодишния период до април 2016 г. беше 3,6 %, което е под референтната стойност от 4,0 %. Дългосрочните лихвени проценти намаляха постепенно от над 5 % през пролетта на 2014 г. до под 4 % в края на 2014 г. и временно паднаха под 3 % през февруари 2015 г. Те се покачиха отново в средата на 2015 г., достигайки 4 %, след което се колебаеха около 3,5 %. В резултат на това спредът на дългосрочния лихвен процент спрямо този по немските референтни облигации намаля от равнище над 500 базисни пункта в края на 2012 г. до около 330 базисни пункта през април 2016 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включително промените в платежния баланс и интегрирането на пазара на труда, финансовия пазар и пазара на стоки и услуги. Външният баланс на Румъния е с излишък от 2013 г. насам, което отразява в частност по-ниския дефицит в търговията със стоки.

През периода 2009—2015 г. Румъния е бенефициер по линия на международни програми за финансова помощ. Първата двугодишна програма на ЕС и МВФ за финансова помощ през 2009 г. бе последвана от още две такива последващи програми, одобрени през 2011 г. и 2013 г. За разлика от първата програма, последващите програми бяха третирани като предпазни и не е поискано финансиране. Румънската икономика е добре интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Румъния по избрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на повечето държави членки от еврозоната. Финансовият сектор на Румъния е добре интегриран във финансовата система на ЕС, за което свидетелства високият дял на банките с чуждестранни собственици.

8. ШВЕЦИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита относимите допълнителни фактори, Комисията счита, че Швеция не изпълнява условията за приемане на еврото.

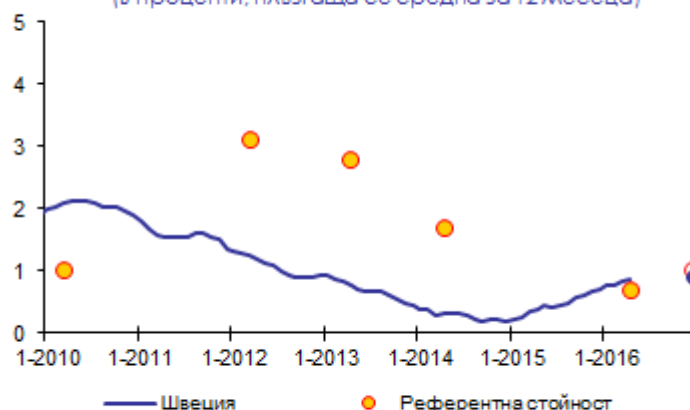
Законодателството на Швеция — по-специално Законът за Sveriges Riksbank (Шведската национална банка), Законът за държавното управление и Законът за валутнокурсната политика — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Налице са несъответствия и несъвършенства в областта на независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото.

Швеция не изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлация в Швеция през 12-месечния период до април 2016 г. бе 0,9 %, което е над референтната стойност от 0,7 %. Очаква се той да се върне под референтната стойност и през следващите месеци.

Средният темп на инфлация в Швеция достигна 0,7 % през 2015 г. — увеличение спрямо 0,2 % през 2014 г., главно поради обезценяване на кроната, повишения на данъците, както и нарастващо вътрешно търсене под влияние на гъвкава парична политика. През април 2016 г. годишната инфлация според ХИПЦ бе 1,0 %.

Инфлацията според ХИПЦ вероятно ще нарасне умерено през 2016 г. под влияние на понастоящем силния растеж, но ниските цени на петрола и суровините имат отрицателен ефект. Не се предвижда натиск към повишаване на цените от страна на някой компонент на ХИПЦ, а изменението на размерите на трудовите възнаграждения се предвижда да остане умерено. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. средната годишна инфлация ще бъде 0,9 % през 2016 г. и 1,2 % през 2017 г. Равнището на потребителските цени в Швеция спрямо това в еврозоната постепенно нарасна след присъединяването на Швеция към ЕС през 1995 г., достигайки 124 % през 2014 г.

Графика 8а: Швеция - критерия за инфлацията от 2010 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна за 12 месеца)

Бележка: Точките за декември 2016 г. показват предвиджаната референтна стойност и средната инфлация за 12 м. в страната.
Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2016 г.

Швеция изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Швеция няма решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит. Салдото на сектор „Държавно управление“ се подобри от 1,6 % от БВП през 2014 г. до 0,0 % от БВП през 2015 г., което отразява основно рязкото увеличение на данъчните приходи под влияние на оживеното частно потребление и увеличенията на данъците. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2016 г. бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ се очаква да достигне 0,4 % от БВП през 2016 г. и 0,7 % през 2017 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП достигна 43,4 % от БВП през 2015 г. и се очаква да намалее постепенно през следващите години до 41,3 % от БВП през 2016 г. и 40,1 % от БВП през 2017 г. Въз основа на оценката на Комисията на програмата за конвергенция за 2016 г., Швеция се очаква да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Швеция има силна национална бюджетна рамка, за което свидетелстват и солидните резултати в поддържането на бюджетна стабилност.

Графика 8б: Швеция - бюджетно салдо и публичен дълг
Обърната скала (в % от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2016 г.
Източник: Евростат, службите на Комисията.

Швеция не изпълнява критерия за обменния курс. Шведската крона не участва във валутния механизъм II. Швеция поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка извършва намеси на валутния пазар. В периода между началото на 2013 г. и началото на 2015 г. курсът на

кроната следва тенденция на обезценяване, понижавайки се с почти 14 % спрямо еврото на фона на решителната парична политика на смекчаване в Швеция. През двегодишния период преди настоящата оценка кроната се обезцени спрямо еврото с около 1,6 %, като се колебаеше на около 9,30 SEK/EUR средно.

Швеция изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в Швеция през едногодишния период до април 2016 г. бе 0,8 %, значително под референтната стойност от 4,0 %. Дългосрочните лихвени проценти в Швеция продължиха да се понижават през 2014 г., достигайки рекордно ниско ниво от 0,3 % през април 2015 г., преди да се възстановят до известна степен от началото на 2016 г. Спредът спрямо немските референтни облигации намаля от началото на 2014 г. поради частично пренасочване на финансовите потоци към нискорискови инвестиции от еврозоната по време на пика на кризата. Спредът бе около 68 базисни пункта в края на април 2016 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Излишъкът по външния баланс на Швеция е бил относително стабилен на равнище от около 6 % от 2010 г. насам. Шведската икономика е интегрирана в икономиката на еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Швеция по избрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-добри от резултатите на повечето държави членки от еврозоната. Финансовият сектор на Швеция е добре интегриран във финансовия сектор на ЕС, по-конкретно чрез вътрешните връзки в Северно-балтийския финансов клъстер. В контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси Швеция бе подложена на задълбочен преглед през 2016 г., при който бе установено, че Швеция продължава да има макроикономически дисбаланси.